

BUDAPESTI HIRADÓ.

E lapok minden héten négyszer, u. m. kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnap jelennek meg. Előfizetési ár felévre Budapesten házhoz-hordással 5 for., horitékban 6 for., postán horitékban 6 for. ezüst pénz. Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban, gránátos-utczai Dlanhy-házban 466. szám alatt, és minden es. k. postahivatalnál. Az ausztriai birodalomba s külföldre menendő példányok csak a bécsi es. postahivatalnál rendelhetetnek meg. A hirdetések minden apróbetűs hasábsoraért 5 (öt) ezüst krajczár fizetnek.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezések Főczik. Országgyűlés. (Előleges közlések a sept. 4. és 5-kei ker. és főrendi üléséről.) 209. és 210d. orsz. ülés a FÖR-nél aug. 30. és 31en (Harminczad és Bányatörvény tárgyalás.) 276d. ker. ülés sept. 2án (Sérelmek hitelesítése 's a büntörendszer iránti 3d. fördi. izenet.) 211d. orsz. ülés sept. 2án mindkét táblán. (A. F. R-nél: sérelmek és kávanatok; a m. FÖR-nél: vallástárgy.) 212. orsz. ülés a t. R-nél sept. 3án (Tárgy: Bányatörvény iránti Vdik. izenet 's az urbéri változások.) Megyék: (Szabolcsi közgyűlés.) Budapesti háharang. Hirlapi szemle. Hazai könyvészet. 1844-től. K. u. l. f. d. (Franciaország, Spanyolország, Nagybritannia.) Társulati közlés: Magyar kereskedelmi társaság. Hivatalos és magánhirdetések. Gözhajók járása. Gabonár. Statuspapírok árkelete. Dunavízjárás.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ő cs. ap. kir. Felsege a nagyváradi latin-szerzartásu káptalanbeli két üres kanonokságra Junak Istvánt, a püspökmezei broda igazgatóját, és Czambert Jánost a papnevelő-intézet aligazgatóját melet. kegyelm. kinevezni.

Ugyanő cs. ap. kir. Felsege Kraunmann József esztergomi kanonokot sz. léleköl nevezett bath-monostori apát' czimvel melet. kegyelm. feldiszíteni.

A mezu magyar kir. udv. kamara az aradi k. sőhivatalból meg-üresült tisztirokságra Komlósy Lipót soovári kir. tisztartásági inokot alkalmazta.

XX (Válasz a P. Hirlap 383d. számában tett azon kérdésre: „Legyen-e vukovár-fiumei vasut?”) Minthogy az eddig honi lapokban a vukovár-fiumei vaspálya iránt közzétett polemia még nem fejeztett be, mi főleg amaz igen sajnós körülménynek tulajdonítandó, mivel a közönség ez oly igen fontos ügy felől szakértőkötől csak igen kevés értekezéseket bir: legyen szabad nekünk is a fentebbi kérdésre némi észrevételeket közölni, mivel kivált az ezt illető eddigi értekezések kimerítőeknek alig tekinthetők. — Így, hogy egyebeket elhallgassunk, azon árumennyiség feletti adatok, melly a vukovár-fiumei vasuton szállítatnák, annyira elérnek egymástól, hogy az arra alapított kiszámítások, miknek a pálya jövedelmezését kellene bebizonyítani, ugyszólván csak „találat szerint” vannak oda vetve. Legelőbb is tehát ezen főpontra közelebről melet. kintését látjuk szükségesnek, mivel csak ennek megalapítása után lehet ezen oly sokak által ohajtott pálya nagyobb vagy csekélyebb szükségességét kitüntetni; 's a jövedelmezés kérdése: vajjon annak építése országos költségén határozassék-e el, vagy minő feltételek mellett engedessék által az magánosoknak? csak ekkor lehet megfelelni.

Ha már most a fiumei kerület tisztelt kiküldöttei egy előbbi közleményben ezen pálya hihető jövedelmezésének kiszámítását azon tételre alapíták: hogy az áruszállítás alsó Magyarországon a Banáttól Fiumeig három millió mázsára becsülhetetnek, és azon eredményre jöttek, hogy így a szállítási teljes jövedelem, mázsáját 1 pgorittal számítva, három millió forint teljes pályajövedelmet mutat, akkor illy számítás és költségvetési mód épen nem látszik legajánlatóbbnak, és tisztelt követ uraknak sokat használhat-e. ha a három millió mázsányi kéttel szállítási mennyiségnek bizonyításul állításukat gróf Dessewffynek ime szavaival támogatják: „Ha a magyar életkereskedés összes mozgalmát alsó-Magyarország és fogyasztás-helyei között a közlekedések javulása folytában 3 millió mázsára teszszük”, mert valójában, ezen felhozott szavakból még épen nem következik, hogy e vitel-mennyiség kizárólag a vukovár-fiumei vasuton vitetnék által. 's ama es u d á l a t o s b állítás, hogy a 3 millió mázsá 3 millió forintot hozna, a felebbi idézet által még kevésbbé lehetne igazolható; mert ez azt feltételeznék, hogy ezen 3 millió mázsának a 70 mérföldnyi pálya egész hosszán egyik végétől a másikig át kellene vitetnie; hogy pedig ez nem úgy áll, mutatják a kereskedelmi kerületi választmányi munkálát Vd. fejezetének 12. és 13d. lapjai, honnét világos, hogy 1837-től 1842-ig, hat év alatt általában a Louisa-uton keresztül-hordott mennyiség csak 1,211,000 mázsára ment. Az említett választmány erre néve megjegyzi a 3d. pontban: „Az uton a felebb említett hat évben keresztülment marháknak és mindenemü áruknak mennyiségét, ide vévén azokat is, mellyek az utnak csak egy részén vagy a tengerről Károlyvár felé szállítottak, e következő jegyzék mutatja ki:” e táblából a vasutszállításra néve a tengertől Károlyvárosig máris majdnem 2 millió mázsányi hiány mutatkozik a fiumei kerület tisztelt kiküldötteinek állítása ellenében.

De e tetemes hiány talán azon nagyobb szállítmány által pótolhatik, melly jelenleg a Száván és Kulpán mozog 's a vasuton vitetnek? Fájdalom, ez is kétséges; mert ugyan-azon küldöttségi munkáltnak 19d. l. szerint a szíves olvasó által fogja látni, hogy a Száván és Kulpán Károlyvárra szállított árumennyiség öt évben által összesen 5,708,059 mázsára, általában tehát egy évre körülbelül 1,141,617 mázsára megy, 's ha még innét a donga évenkénti általános mennyisége levonatik, minthogy teljeshihetőleg ez azontúl is vizen szállítatnák, a vasutra mintegy 791,617 mázsá esnek. Itt ismét semmi kiegyenlítés, sőt még nagyobb szállítmányhiány világos.

*) Ezen 3 milliót csak azért vevők fel hypothetice, mert a vukovár-fiumei vasut pártolói erősségeik alapján akartunk okoskodni, de soha sem hittük valónak ezen állított árumozgalmat. — Szerk.

De a 17d. lapon közölt azon táblában, mellyet Szabó Pál ur a „Vierteljahrsschrift aus und für Ungarn” 3 köt. 2d. feleében Fiumén keresztül 1835—1841ig, hat évben által kivitt magyar termények áttekinthetése végett állított elő, 's mellynek a pálya építésére indokul kellene szolgálnia, hasonlóul még kevésbbé kedvező eredménytünk elő. — Olly eredmény, melly még egy károlyváros-fiumei ágat sem javasol, annál kevésbbé egy Vukovártól egészen a fiumei kikötőig építendő pályát. Mert a nyomtatási hibák kiigazítása után e táblából kitünik, hogy a különféle fanemek, mint: donga, gerenda, deszka 'stb., hatféle rovatainak levonása után, mik mind e mellett is Károlyvárosig vizen szállítatnának, hatévi közép számításal csak 332,664 mázsá magyar termény szállítottat kivitel végett egy évben Fiuméba, melly a vukovár-sziszteki vaspályán Fiume rovására szállítottat-hatnék. Ezen táblából tehát kitünik egyszersmind az is, hogy a tisztelt követ uraknak azon állítása, miszerint t. i. Vukovártól Fiumeig vasuton 3 millió mázsá szállítván, mázsája 1 forinttal számítva, 3 millió forint teljes jövedelmet hozna, alap nélküli, mivel a közölt és hiteles adatokra épülő táblázatok utmutatása szerint ezen eredmény semmikép sem várható.

Azonban, az vettetik ellen, hogy a pálya elkészülése után a gabonanemük kiviteli mennyisége kétszerre 's háromszóra fog szaporodni; ennek ellenében azon kérdést kell tenünk: vajjon nem tarthatni-e attól, hogy vizen a kivitelre szánt gabonanemük tetemes része olesóbb ár mellett fog szállítatni, 's vajjon az egész pályajövedelem ezáltal nem fog-e megsemmisülni? Vukovártól Szisztekig a pálya hossza 30 mérföld lehet; feltéve hát, hogy a pálya egy mázsát mérföldenkint 1/3 kr. minimum mellett szállítva, egy a szállítási költség a vaspályán ezen távolságra 11 2/3 krra menne mázsánkint. De mázsájától mérföldenkint 1/3 kr. csekély fuvarbér mellett a pálya kezelési és fenntartási költségein kívül, a töképezésnek csak egy fillérnyi kamatja bejöhethet-e? E kérdésre tustint iparkodandunk megfelelni: a többször érintett küldöttségi munkáltnak 21d. l. szerint a pályán szállítandó mennyiség 1,200,000 mázsára számították *) , ezen mennyiség 10 krral sokszorozva 200000 ft. összes jövedelmet ad e 30 mérföldnyi hosszú vasuton; midőn mégis ugyanazon munkálát 4d. l. szerint a „fenntartási és szállítási költségek” loerőre épített vasuton, a nagyszombati vasutnak honszerű összehasonlításánál fogva, mérföldenkint 6574 forintot tesz, így a 30 mérföld azzal sokszorozva, 197,220 ft. költséget okoz, melly szerint hát nem láthatni által a töke kamatai mióbbi feltétlenek? **).

Ugy vélekedhetni ugyan, hogy hajók sem lesznek képesek, egy mázsát egy mérföldre 1/3 krral leszállítani. De ha meg-gondoljuk, hogy a vízi fuvarbér Be es é től Szisztekig egy mázsától 16 kr. 2/3) ámbár ezen uton a Száva-hajózás nagy akadályai Miltroviéznál, Raesa- és Schamacznál 'stb. legyö-zendők, úgy alig fog valaki kételkedni azon, hogy a pálya a Száva-hajózás versenyese mellett, mint láttuk, egy fillért sem jövedelmezne.

Ha ezenfelül, Fletscher ur programja következtében a Száva-hajózás vontató gözösök által gyorsították, 's a jelenleg fenálló vízi fuvarberek egy harmadrészel lejjebb szállítottatnának, — akkor a vukovár-sziszteki pályaszélet-nek az ott felállított személyzet néve valósigos sine curájává kellene lennie, 's a fü által benövevnie. Azonban Fletscher ur ezen szava már tetté kezd érni, máris „Floris-dorf” nevű vontató gözös megvásároltatott, 's hivatása helyére a Szávára elszótt! Azon körülmény, hogy a munkás és vállalkozó Vr. ur, azon fiumei kereskedő urak egyike, kik a fiumei vasut építésének megengedtetéséért folyamodtak, — most e vállalatot megindítá — szinte azt látszik mutatni, hogy kedvező valószínűsége jelentkeznek. Mi a társaság-nak, legjobb szerencsét kívánunk, 's ohajjuk, hogy vontató-jának jó építésmódja bebizonyodjék; mert akkor ezen suker talán a vukovár-sziszteki vasut építését feleslegessé tenné, az országot pedig egy nem jövedelmező vállalat költségeitől megmentené!

Hanem itt az vettetik ellen, hogy télen, ha a vízi szállítá-snak meg kell szünnie, a vasut mindig találna foglalkodást,

*) Ezen összeget ideiglen érvényesnek hagyjuk; mert ha a gabonakivitel idővel kétszerre növekednék is, mégis világos az, hogy egyszerű sine épített pálya a kkor a távolságra alig szállítatna el többet.

**) A „Páler” azt állítja, hogy e vonal csak 28 mérföldnyi, és egy mérföld csak 120 ezer forintba telnék, és így az egész 3,360,000 flba. A fenntartási, kezelési és szállítási költségeket Gersiner után 67 percre számítja. A szállítást a „Páler” szerint 1/3 krival veve, 1,200,000 mázsától bejonne 20,000 ft. Ennek 67 percentje 13,400 ft. a befektetett töké 5% kamatja 168,000 ft., és így tenne az összes költség 355,600 ft.; mint-hogy pedig a jövedelem 20,000 ft., világos, hogy hiány lenne 75,600 ft. csupán ezen vonalon, azon hypothesisben, hogy a vízi szállítás semmit el nem vonván, az egész 1,200,000 mázsá ezen egy sínes pályán mehet, 's hogy csak annyiba és nem többre, mint számítva van, telik a vasut, meg a kezelési 'sat. költségek. — Szerk.

*) Ez számítás hajózási felügyelő és igazgató Várhelyi ur adatával megegyez, ki U-Borsóól Szisztekig 85 fontnyi egy mérföldt csak 13 krt számít. Lásd a keresked. küldött. munkál. V. fejez. 15. l.

ollyformán, hogy a tengertől gabonakivátnak télen if Fiume felé eleget lehetne tenni! — Erre viszonzozzuk, hogel a vasutak télen általi munkássága iránt nagy képződés-ség ne legyünk, mert a tapasztalás tanítja, hogy télen, kivált a loerőre számított vaspályákoni mozgalom csak csekély, alig fedezi a kezelési költségeket! — De ha feltennők is, hog a három téli hónapokon általi szállítás a loerőjü vasuton min dig hasonló arányban lenne a többi hónapokkal, ugy eze évzakra az összes — a kereskedési választmány által alapul felvett — mennyiségből csak 300000 mázsá esnek! — Kérdés: vajjon e csekélység a pálya építését igazolhatja-e?

Ezenkívül ellenvetetik az, hogy gyakran a folyók és esatornák partjai mellett vaspályák használtatnak; de erre megjegyezhetni, hogy igenis olly esatornák közelében sukerrel építhetnek vasutak, mellyek hibásan ásatván, vagy vízők nines, vagy pedig számos zsílipek miatt nem képesek elég gyorsan szállítani, vagy pedig, mint Angolhonban a népesség tömörsége és élénksége a esatornai szállítással nem éri be. De meg kell erre jegyeznünk, hogy az idézett okok közül ide egyik sem alkalmazható, mihelyt a vukovár-duna-száva-esatorna ki nem nyitattik, melly a Száva-hajózás legfőbb akadályait eltávolítaná, 's a dunai hajók útját 50 mérföldnyi többlet megrövidítene, és sem vízben nem szűkölködik, sem pedig két zsílipnél többre nem lenne szüksége. Hajózható folyók közelében csak akkor jövedelmezhetnek a vasutak, ha személyszállításra számítottatnak, de ez ismét locomotivek alkalmazását feltételezi!

Egyébiránt, mint mindenki előtt tudva van, a vízi szállítás Dunán a téli hónapokban a jég által hasonlóul, 's pedig rendszeren még hosszabb ideig gátoltatik, mint a Száván 's mégis a Banáttól Bécs, Ausztria, Csehország, sőt a külföld számára is a szükség megszerzetetik, senkinek sem jutott még eszébe, a gabonaszállítás gyorsabbítására az alduai tájaktól Ausztria határaig loerőre vasutat javasolni! — Valamint Pest és Mosony, mint gabona-főrakhelyek, a kikülö szűkségre megkívántató szállításokat közvetlenül szintolly könnyen tehetnék ezt Szisztek és Károlyváros, 's a szűkséges gabonamennyiséget szállítottatnák a külföldre 's az idegen versenyt kiállhatnák, ha a szávai hajózás akadályai legyözetve, a Louisa-ut felszabadították, 's néhány Broodban átlomászó vontató gözösök a szállítmányt Szisztek felé gyorsították.

Minthogy azonban a gabonanemük tengerentúli kivitele, a külföld nagyobb vagy csekélyebb szűksége, és a honi termeszítésnek nagyobb vagy kisebb bősége által feltételeztetik, a kivitel pedig, kivált a külföld bőventermő éveiben gyakorta csekély, — világos, hogy ezen esetben vasutnak szintolly keves dolga lesz, mint a hajózásnak. E körülménynek tulajdonítható leginkább, hogy a megszorodott kivitel éveiben, a Szisztek és Fiume közti fuvaros kevés, kik akkor minden meghatározott árszabályok daczára a megszorodott szűkséget használják, 's a fuvarbérteldrágítják. — A Szávának rendezetlebb hajózása, melly a fuvarosok folytonosabb foglalkozását előidézne, ezen bajnak jobban elejét venné, mint minden árszabások, egyébiránt a kivienő terményeknek ollykor aránytalan bősége, 's a kiviteli mennyiség ingatagsága loerőjü vaspályánál a fogatoknak költségeit hason körülmények közt, időnkint nem kevésbbé megrágná!

A terménykivitelnek ezen ingatagsága pedig felette bajos körülmény a vasutnál. Sőt, közzén, gyarmati termények kivitelénél, mik bizonyos állandó arányban emésztetnek fel, egy pálya munkássága és övedelmezése kiszámítható. — Sokkal nehezebb azt a gabonanemük kivitelére alapítani! Így például a kereskedelmi választmány munk. 19. l. mutatja, hogy 1837-ben a Száván és Kulpán 1356261 mázsányi gabonamemük, 1842-ben pedig csupán 230641 mázsányiak érkeztek Károlyvárosba, tehát 1125000 mázsával kevesebb!! nem kívánna-e ezen vasut illy időben borzasztó kamatokat és segedelmezéseket? Szabó Pál ur táblázatából világos, hogy míg 1839—40ben Fiume kiviteli mennyisége buzában, kukoriczában, repezében, dolhányban 770840 mázsára ment, 1840—41ben csak 147519 mázsát tett — tehát mintegy 623331 mázsával kevesebbet a tervezett pálya ezen vonalán.

További tetemes baj, melly a vukovár-fiumei vasut felállításánál bekövetkezhethetnek, a kivitelnek a bevitelhez aránya vagyis inkább aránytalansága! Az említett munkában Szabó ur egy másik táblájából, melly a magyarországi bevitel átnézetét adja, látható, hogy az odessai buza-, kender-, kukoricza-, készített és készíttelen bór rovatoknak (melly áruk leginkább Dalmátország szűkségeire szoktak megrendelteni) levonása után a gyarmati terményekből, olajból, kézművekből visszafuvarul csak 50000 mázsá esik a vasutra, melly csekély mennyiség, még ha kétszerezőnk vagy négyszerezőnk is, mindig igen csekély! Fájdalom! még sok idő telik bele, míg egész gyarmati szűkségunkat Fiumén keresztül vehetnők, mert hosszú idő kívántatik meg, míg a magyar kereskedők összekötetése, mellyek Trieszt- és Béccsel állnak fen — feloldatnak, 's mások által Fiume-ban kipótolthatnak, (kiknek előbb még meglepedniök kellene) ázután meg a Karinthia-, Styria- és Ausztriával szomszéd

megyék szükségüket a trieszti vasuton hamarabb kaphatják! Azonban, ha 100000, vagy 200000 mázsá visszafuvarogtunk, is fel, a kivételnek a bevitelhez aránytalansága még akkor is úgy áll, mint 1200000 : 100000 — vagy 2000000-hez, vagyis mint 12 : 1-hez, vagy 6 : 1-hez, azaz 6—12 terhes szekérnek kellene az előbbiek szerint Vukovártól Fiumeig a 70 mérföldnyi hosszú utat megtennie, 's csak egy vagy kettő rakodhatnék meg visszafelé; ezen nagy baj minő haszontalan költséget okozna időben, anyagban és személyzetben, a vastalpakat és szekereket milly cél nélkül vasútná! Ha hogy pedig a n szombati vasuton a szállítás aránya a visszafuvarhoz közelebb áll, úgy a vukovár-fiumei vasutnál ismét nagyobb szállítási költségek kívánatnának meg!

Az eddig monlottakból eléggé világos az eddigi tervezetek elégtelensége, 's alig leendő szükséges ezen pálya építése tekintetében a műtani nehézségek felett szót szaporítani; — mert azon kérdésnél, vajjon tanácsos-e vasutat építeni? nem csupán az építhetőség lehetősége, sőt inkább azon kérdés veendő tekintetbe: vajjon a magasan emelkedő, kivált lőerőre számított vasut a forgalomra nézve várt eredményhez vezet-e? Ez iránt minden egyéb észrevételekkel felhagyunk, csak azt jegyezzük meg, hogy a császári status-pályák közfelfelügyelője, Ghega Károly tr. ur., adatainak következtében az amerikai vaspályáknál a legmagasb emelkedési arány, (mellyek a merész kivétel non plus ultrajául szolgálják) 1 : 55-re megy, míg valószínűleg Wallau ur emelkedési aránya szerint 1 : 54-et kellene a vasutnak legyőznie. Miért ne győzhetné ezt le? Mi erről kételkedni sem akarunk*; hanem hát kérdezzük, vajjon a lőerőre épített vasut, mellyel oly nehéz emelkedési arányok fordulnak elő, idő és állati vonó erő kimélete tekintetében bír-e tetemes előnnyel jóléptített és kellőleg fentartott országot felett? s midőn a szíves olvasótól buesut vennénk, Ghega Károly urnak az amerikai vasutakról nem rég közzétett munkájából 39. 40. és 41. l. levő következő helyet idézzük:

„A Baltimore-Ohio-vasutársaságnak a lovak mint szállítási eszközök sok évi használata, továbbá az ezen és a gőzerő közt tett kísérletei közben volt alkalma az állati erőnek elégtelensége 's a gőzerőnek nagy vasutaknál használatára tevéleges elsőbbségei felől igen tanulságos tapasztalatokat szereznie. A lovaknak mint szállítási eszközöknek vasutaknál alkalmazásánál a gyorsaság nem sokkal nagyobb, mint a célszerűleg épített vasutakon, 's a szállítási költségek sem mutatkoznak oly kielégítő arányban, millyet oly költséges és művészes építménytől, mint egy vasut, méltán várhatnánk. Nagyobb emelkedéseknél 's egyéb hasonló körülmények között a lőerőjü vaspályák elsőbbsége az országutak felett még csekélyebb, mivel a vonó erő megkimélete azon mértékben fogy, mellyben a pálya esése növekszik, míg végre bizonyos viszonyokban kétséges lesz: vajjon a célzott vasut építéséből vintalmas eredmény várható-e? Ehez járul még, hogy lovak által vasuton a szállítás nagy tömegben nem történhetik, minthogy a szekereknek legfőlegb is csak kettesével kell vonatniok, de a forgalomnak megakasztása még érezhetőbb, ha gőz és lőerőre felváltva használatnak, melly esetben t. i. a lovak által használt ut nem egyéb, mint a forgalom megakasztása, mivel ekkor a megállapodás, az a befogásrai hosszú készülés, 's a szállítási tárgyak szétosztásából a gyorsaság tetemes csökkenésének 's minden egyéb lovak használatával járó alkalmatlanságoknak kell bekövetkezniök. Ezenfelül a lőerőre használt vaspályákoni járáskel akadályai a pályának emelkedésével növekszenek 's az igen meredek helyeken, télen, hegynek fel 's le veszélyes van összekötnie, mivel azon arányban, mellyben a kerék- és talpvasak simasága az adhaesiót kevesbíti, nagyobb erőfeszítés szükséges. A lőerőre használt vasutak egyetlen elsőbbsége abban áll, hogy a lovak általi vontatás könnyű sín-k alkalmazását is megengedi, mi mindenesetre az építési költségeket kevesbíti; azonban ezen kimélete az építésre nézve csak látszólagos, minthogy a könnyebb sínvasak által megtakarított summákat a lőerőre számított vasutakra szükséges nagyobb fentartási költségek csakhamar felemészítik, valamint a kövecesztés is löpátkó felvágja, 's a faépítmény öszves talpazatát rongálja.”

Igen nagy köszönettel veszzük az érd. értekező elmékedéseit. A vukovár-fiumei vonal szörnyű problematicus voltát, ezek olly világosságba állítják, mikép szükségtelen a további vitatás, és így még csak azokra legyen szabad néhány észrevételet tenni, mikre az érd. értekező a fiumei ker. érd. követei legújabb felszólalására tekintve, ki nem terjeszkedett.

Nem felelt meg az érd. követek azon ellenvetésre, hogy a Wallau-féle vasut Runcina és Szirats között 4 mérföldnyi hosszúságban megszakad és köut által pótolandó. — Továbbá az érd. követ urak a simeringi és trieszti hegyeknél előforduló akadályokat most is a Wallau-féle Brood-fiumei vonal támogatására használják. Nincs okunk ezen okoskodás győző erejétől nagyon tartani. Különös logica mindenesetre azt javasolni, hogy azért, mert másutt olly vasut-vonalat választottak, mellynél most igen nagy és csak roppant költséggel legyőzhető akadályok tüntek elő, mi is hasonlót cselekedjünk. — Siker nélkül igyekeznek az érd. követek a kérdéses vonaloni tehermozgást 3 milliónyi mennyiségben megállapítani, mint az a felebbiekől világos. Az építési költségek tekintetében örömet elhiszszük, hogy Wallau ur számításait pontosan idézik az érd. követ urak. De más részről egy egész rakás angol, francia, amerikai, és német vasuta költségvetései fekszenek előttünk, és alig találunk kettőt hármát, mellyek sokkal többbe — némelyik 40 — 60 per centtel — ne kerültek volna, mint a mennyire számítottak. Egy ollyan számítás egyébiránt, melly egy 5 mér-

*) Mi e tekintetben tapasztalt és gyakorlati tudományokat tetleg igazolt technikusoknak örömet alárendeljük kétségeinket. — Szerk.

foldnyi vasutat — mert Wallau június 7-dikei levele szerint a Brood-fiumei vonal ennyi — 5 millió 600 ezer forintra, a hátra levő 60 mérföldet pedig 7 millió kétszázézerre teszi, mindenesetre nagy kétségeket támaszthat. — Zimpel ur tekintetében maradjunk előbbi állításunk mellett, hogy ő a tervezett pálya technikai kivethetőségére nézve csak feltételesen nyilatkozott. Ennek ellenében azon ajánlata, hogy kész volna ezen vasutat építeni, a vasut technikai kivethetősége mellett semmit sem bizonyít.

Enyit most elégnék tartunk. Meg van ezáltal felelve a Károlyvárot megjelölő „Pilgernek” is, melly lap aug. 21. és 24-diki számában ugyancsak ellenünk viaskodik. Ebben egészen új adat van, hogy t. i. a Brood és Fiume közti vonal 12 mérföldet tesz. A „Pilger” az egész öszves költséget a Ludovicaea megváltásával együtt 15 millióra teszi. Wallau 12825000 fra. Már most kinek kell hát hinni? A „Pilger” is ugyanazon hibába esik, mellybe az érdekes követek, 's az egész tehermozgástól számítva az egész vonalra érte a jövedelmeket, egyszersmind pedig a valószínű tehermozgást 2 millió 500, mostohább esztendőben 1 millió 500 ezer mázsára teszi, a mi a kereskedelmi választmány nagyobb hitellesség számításával ellenkezik. E felett mindezen urak mindig csak Vukovártól számítják a fuvar költségeit, de hol marad hát a Beesétől Vukovárig szükséges költség? A mi számításonk mindig Beesétől Sziszekig terjed. Nincs könynyebb mint 39' 1 krra tenni a tarifát egy mázsára Vukovártól Fiuméig, ha a jövedelmezésre nem vagyunk semmi tekintettel; de meg kell jegyezni, hogy a vízi szállítás, ha kivált némi javítások és rövidítések történnék, mindenesetre versenyezni fog. Mennyire olcsó a vívizsállítás, megtetszik abból, hogy a Ferencz-esatornán egy 7—8000 mérővel terhelt hajó vontatása és ványa 330 fuba kerül, miből világos, hogy ha egy mérőt 86 fra teszünk, minthogy a csatorna 14 1/2 mérföld hosszúságú, egy mérföldre és mázsára 21,000 kr. esik. Mind a Pilger mind Wallau lőerővelí vontatás alapján okoskodnak. Szakemberek nem lévén, utasítjuk őket Ghega-hoz, Zimpelhez és más műtani tekintélyekhez, kik azon tökéletes ség mellett, mellyre a gőzerő alkalmazása már is kifejlődött, a jelen pillanatban egyáltalában a lőerővelí vontatás ellen nyilatkoznak.

Befejezzük most e vitát. Nem tartjuk érdemesnek azon a 383d. P. Hirlapban látható gyanúsításnál, mintha mi a fiumei vasut ellen antipathiával viseltetnénk, soká megállapodni. Semmi iránt, mi a haza tartós valódi javát mozdíthatja elő, antipathiát nem érzünk — még a legsütletebb, szelesebb és zavaros tervezők iránt sem; és ezeket inkább sajnáljuk, mint gyűlöljük. Széchenyivel tartunk: mitgefangan, mitgefangan — együtt rajtkapatva, együtt felakasztva! Ha az ország, ezen egészvasuti ügy ilyen még ki nem fejtett állapotában, egymással ellenkező ennyi adat 's a technikai kivethetőség és finansziális oldal ilyen sötétsége mellett, nem mélyebb és gyökeresebb vizsgálatokat, hanem mindjárt építést és költséget határozna, jól van, meglehet aránylagos nemzeti és magánhaszon nélkül, fizetünk mi is — de győzzön szavunkat az ilyen ferde eljárás ellen mindig fel fogjuk emelni, és igyekezni fogunk ezen „rajtkapatást” elkerülni. Minden szemvédelly és elfogultság nélkül igyekeztünk eddig is tárgyalni ezen kérdéseket, és ugyanígy fogunk cselekedni ezután is, valamikor szükségesnek látandjuk, és mindig szem előtt igyekeztünk tartani, már gyakran sajtó útján is fejtegetett nézetünket, miszerint a közlekedési eszközök különféle neimeinek egyike iránt sem érezünk részrehajló előszeretetet, hanemisikert bármellyiktől is csak akkor várunk, ha maga helyén, a körülményekhez képest, alkalmaztatik. — Szerk.

Országgyűlés.

Pozsony, sept. 4én. A mai kerületi ülésben a váltóképesség feletti vitaközs. befejeztetvén annak megszorítása nem sikerült. Ezután pentonként vétetett föl a választmány javaslata, miről jövő alkalommal.

A mált. FÖRRnél szinte sept. 4. tartott országos ülésben a pótlólagosan beadott sérelmek tárgyalattak. — És némely t. rendi és főrendi izenetek, és válaszienetek részint fölolvastatván — köziratra boesáttattak, részint meghitelesítettvén — a t. RRhez átvitettek.

Sept. 5én. Mai kerületi ülésben a váltótörvények javítása volt napirenden, a tanácskozás eredményét közlendjük. —

A mált. FÖRRnél sept. 5kén tartott országos ülésben némely rendi és főrendi izenetek, és válaszienetek részint fölolvastatván — köziratra boesáttattak; részint meghitelesítettvén — a t. RRhez átvitettek. — Egyszersmind Somogy-vármege által, a szekeres házalóknak a Helytartótanács által tiltására nézve előadott sérelem iránt költ izenete a t. RRnek a m. FÖRR által tárgyalatván, az mint sérelem ő Felsége elibe föl fog terjesztetni.

209d. Országos ülés a m. FÖRRnél aug. 30. d. e. 10 órakor. Tárgy: Izenete a KK-nak a m. FÖRRhez a harminczadnak az országgyűlésen leendő meghatározása iránt. Ugyane tárgyban fölrési javaslat.

Nádor ő fensége az ülés megnyitáskor röviden előadván a felrész foglatatát, miután az két részből áll, jónak látta azt részenként felolvastatni 's tárgyalatni. Ennek következtében az illető itélőmester olvassa a nevezett felrész részét, mellynél egy baloldali gróf következő szellemben nyilatkozott: a felrész ezen első része a vámrendszer historiai rajzát, a most fenálló viszonyokat 's azon orvosszerek megemléstét foglalja magában, mellyek által a honi kereskedés felvirágozhatik. A mi a vámrendszer historiai rajzát, vagyis a dolog jogi oldalát illeti: szóló gróf, ugymond, ebbe mélyebben nem boesátkozik; mert tudvalevő dolog, mikép a harminczadok eleinte nem statusgazdasági, de egyedül finansziális szempontból tekintettek és rendezettek. A t. RR. sok törvényt idéznék föl, a vámoikat, vagyis inkább harminczadot illető-

leg: szóló véleménye szerint ezek közül azonban leginkább az 1802. és 1807iki törvények eldöntök; ezeket kell vala jelenleg is főleg megemléteni, annyivalinkább, mivel a több felidézett törvények többször ellentétben is vannak egymással; azonban, mivel az eldöntő erejü 1553: 18. t. c. zikk, melly a vámoznak az ország Rendei megegyezése nélkül fel nem emelhetéséről szól, itt is megemlítve van, a felhozott t. c. zikkék ám hadd álljanak úgy, mint azok a t. RR. által felhíva vannak. — A XVII. században, mond szóló, leginkább változtak a harminczadok körüli intézkedések, a XVII. században egyezkedési hajlam mutatkozott az ausztriai örökös tartományok iránt, az 1715: 91. t. c. zikk pedig egy rendes vámszabály kidolgozását kamarai biztosok közbejöttével a kir. táblára bízta, melly módot az 1729: 2. t. c. zikk a kir. Helytartónak adta át olly föltétellel, hogy az elkészítendett vámszabályzatot jóváhagyás végett ő Felsége elibe terjeszse. 1751 óta a vámszabályzat az ország Rendei befeljárása nélkül kezdé meghatározatni, de az 1799: 1: 67. t. c. z. azt ismét a rendszeres munkálatok közé sorozta. 1802. és 1807ben pedig az országos RR. felszólaltak, azt állítván, hogy az 1715: 91. és 1729: 2. t. c. zikkben a kir. tábla és Helytartónak a kamarai biztosok irányában az országot képviselik. 1825ben e tárgy a praefentialékból kimaradt, mivel a rendszeres munkálatok közé tétetett. 1830ban, midőn egyes megyék ez iránt kiváratot terjesztettek föl, szinte a rendszeres munkálatok közt említettet. — Igaz, később az 1839iki országgyűlésen az ugynevezett somogyi sérelem alkalmával véleménykülönbség volt a két tábla közt, miután a m. FÖRR. a vámszabályzat egyes tételeinek megváltoztatásában az 1729: 2. t. c. zikk értelménél fogva sérelmet nem láttak; de miután most itt nem egyes sérelemről, mellynél mindig a törvény rendeletének legszigorubb magyarázata, a gyakorlatnak legkomolyabb vizsgálata szükséges, van szó; miután a t. KK. a dolgot a hon általános érdekének terére vitték át, szóló véleménye szerint ohajtható, mikép azt a m. FÖRR. se szorítsák szükebb mezőre, sőt egyenesen elfogadni méltóztassanak a jog kérdésére nézve javasolt felrész. — Mi a mostani vámvizonyok rajzát illeti: szóló gróf ismét nem akarja a m. FÖRRket a vámrendszernek hosszas előadásával utatni, csak azt jegyzi meg röviden, mikép igaz, hogy a magyar természetnek nem fizetnek nagyobb kivételi vámot, mint az ausztriai tartományok; igaz továbbá az is, hogy a váltótelek 1825 óta tetemesen leszállítottak. Nem is az a t. RR. panasza, mintha az ausztriai vám igen nyomasztó volna, hanem csak az, hogy ezen kedvezések iránt semmi biztosíték nincs, és hogy ezen kedvezések a nemmagyar tartományok érdekeire alapítvák; 's azt kívánják, hogy a monarchia egyik önálló részének érdeke a másikénak alá ne rendeltessék; 's szabad külkereskedést kérnek, mint ezt az 1807iki országgyűlés meghatározta; és szóló a felrész ezen részét is elfogadja. — Styleris észrevételei pedig következők: miszerint 1. l. 2. §ban „midőn” helyett „a mennyiben” tétessék. A 4d. lapon pedig ezen szavak helyett: „ezen kedvezésektől a vámrendszer megfosztotta hazánkat 'sat.” ezeket kívánja szóló gróf tétetni: „ezen kedvezményeket a fenálló rendszer tetemesen csonkította, és a kivételt szerfölött nehezítvén, a természetnyeket majd nem egyedül az ausztriai tartományok piacára szorította.”

És ez indítvány a m. főrendi tábla mindkét oldala által egyező akarattal 's szíves örömmel elfogadtatott.

Ezután az illető itélőmester a felrész második részét olvassa, mire a fentisztelt gróf következőkép nyilatkozék: a felrész ezen második részében a t. KK. azon orvosszerek egyikét említik meg, melly által a honi müpart felvirágoztatni gondolják, és ez orvosszer a védvámok felállítására. Szóló gróf nem akarja a nemzetgazdasági tanokat itt előszámlálni; nem azt, miként változtak egy század óta; röviden csak azt jegyzi meg, mikép volt idő, midőn azon nézet uralkodott, miszerint a nemzetgazdaságnak egyeduli eleme a földművelés; viszont volt idő, mellyben a nemzetgazdaságot egyedül a gyárookban és kereskedésben vélték rejleni; míg végre mások annak alapjául a nemzet szellemi és anyagi erejének összes kifejtését ismerék el. De azt tartja szóló gróf, nem esalatozik, ha a t. KK. jelen nézeteinek kuftejét azon tanokban keresi, mellyek csak nem rég Németthonban felállítottván, a védvámrendszer pártolását idézték elő, és némileg szomorúan érezné magát szóló gróf meglepetve, hogy egy új annak felállítására képes volt az ország Rendei egy részének meggyőződését oly rögtön megváltoztatni, ha azt nem hinné, hogy Magyarország kereskedési viszonyainak szomorú állapota az elméletet a tanok elfogadására némileg a visszahatás törvényeinél fogva tetle fogékonnyokká. Mert szóló előtt az a kérdés, hogy midőn e tanok felállítója, 's ezen rendszer teremtője azon, magában esalhatlan igazságot kimondá, miszerint azon ország leggazdagabb, mellyben a földművelő terményeinek jutányos aróni bevőjét közel lakó gyártó polgártársában, a gyáripárúzó viszont müáruinak bevőjét amabban találja, — vajjon az előzmények a következményekkel nem zavartattak-e össze? vajjon azon intézkedés, melly egy országra illik, fog-e illeni általános minden országra? De föltéve, bár meg nem engedve, hogy egyes tanok állanak, mit mond azok védője List? azt, hogy minden ebeli intézkedést az országok körülményeihez és fenálló politikai viszonyaihoz kell mérni; számosak hibája az, hogy a védvámok által megszorításnak általános helyességét védik, csak azért, mivel bizonyos nemzeteknél bizonyos körülményekben kedvezőnek mutatkoztak; pedig a védvám bizonyos előzmények nélkül, alkalmazásában üdvös nem lehet, és ez előzmények anyagi, szellemi és közintézkedési előzmények. Így például anyagi tekintetben azt mondja, hogy a földművelés olly kifejlődött legyen, miszerint az szabad kereskedés által többet ne nyerhessen; szellemi tekintetben a művelődés nagy fokát említi meg; közintézkedésképedig a közlekedési eszközök 's olly törvények létét, mellyek mindenki-

nek, tehát mondja te dagsága, pest esekén álló n bet nyern felállítására. És vajjon van-e fejta nek-e köze azok végre dehez elé kalmasabli Ha a védv eszközközín a másikkra áruzezikke és önkára nem képe.

A véd ellenvetés tések vesz nem akarj nusitgatás szont, mi logó argum resik és t nak nem l ugyan res nyokban t tése hitta érzelmet; nyillak itt nemzetek tok fenta és önállás kereskedé litandókna jelenleg h vámvizson dekében l szolgáltat.

Egy r védvámre mert ninc nincsenek végrehajt — tovább matláb ha zetgazdas írást illeti szerkesztö földnek i dést, má már csak azt a külf az szabad inkább, Ausztriáb nan csak jegyze fö vali keres jezyi me ban külke más orszá állhatná szóló gró kép az né müvelteb kalmazha különben vámsoron ben egyel szélső elle reskedésé évenként nagyobb tik föl Au hetni Mag külözhet lenne kissa megnyugt fogják ga lekedés n lemre is: lődésre r mányokk mok fölrá List Fric mindamel tekintetbe ország, megakad folyása v. Mindezek pártolja.

Egy e közsát losságu i végre h a t. rdi országgy azokat m ul kezül

nek, tehetsége szabad, jutányos használatát biztosítsák. Azt mondja továbbá: oly nemzetek, melyek népessége és gazdagsága, földjük kiterjedése, és geographiai fekvéséhez képest esekély, más határos gazdag, a művelődés nagyobb fokán álló nemzeteknél virágzó szabad kereskedés által legtöbbet nyernek; ellenben a védvámok ezen előzmények nélküli felállítására veszélyes és a kifejlődhető ipart csirájában elfojtó. És vajjon léteznek-e ezen előzmények Magyarországon, ki van-e fejtve a földművelés, van-e szellemi művelődés és vannak-e közlekedési eszközök, vannak-e jó törvények, legalább azok végrehajtása biztos-e, s a népesség Magyarországon füldezh-e elégséges-e? és vajjon így körülmények közt nem alkalmasabb-e Magyarországra nézve a szabad kereskedés? Ha a védvámok csak a szabad kereskedés kivására szolgáló eszközként tekintetnek, a kérdés mindig az marad: ki szorul a másikra? Ha Magyarország nem nélkülözheti a külföldi árucikkeket, oly valamit akar védeni, mi még nem létezik; és önkárára drágábban fogja azt fizetni, mit maga előállítani nem képes.

A védvámok pártolói szépen ellenmondanak ugyan azon ellenetesen, mintha ezen terv által a politikai összeköttetések veszélyeztetnének; erre szóló gróf most nem felel, mert nem akarja a vitatkozást oly tőrre vinni, mellyen csak gyanúsítgatások találkoznak egymással a végtelenben. De viszont, midőn a védvám pártolói nézetek támasztá ama esilgő argumentumban, a nemzetiség iránti rokonszenven keresik és találják, ne tegyenek föl azokban, kik a védvámok nem barátai, nemzetiség iránti közönyösséget. Mert szóló ugyan részéről a nemzetiség biztosítékát nem védvámviszonyokban keresi, mert hisz ep az anyagi érdekek kiegyenlítése hitta és eleventette föl a mai századot jellemző nemzeti érzelmet; közlekedési eszközök, vasúti hálózatok, csatornák nyitlak itt és amott; és a nemzetiségök iránt eddig közönyös nemzetek is kereskedési egyezkedések ellenére, ama hálózatok fenntartásában keresték és találták szellemi egyéniségök és önállóság biztosítékát. Szóló gróf a nemzetiséget szabad kereskedés mellett sem félti; s a felhozottaknál fogva felszólítandóknak véli a KKKat, miszerint a védvámok említésével jelenleg hagyjanak föl, s kérjék inkább ö Felségét, hogy a vámviszonyoknak a kölcsönös méltányosság és az ország érdekében leendő elhatározására az ország Rendének adatokat szolgáltatván, azokkal együtt közremunkálkodni kegyeskedjék.

Egy más gróf a baloldalon elszegényedésünk okát nem a védvámrendszer hiányában keresi; hanem inkább ott találja, mert nincs Magyarországon személyi és vagyonbátorság, nincsenek jó törvények, vagy ha vannak, azok szigorú végrehajtása nem bizonyos; nincsenek közlekedési eszközök, — továbbá az abszintismus mindinkább növekszik, s a kamattal hasonlólaponaponként magosodik: pedig ezek a nemzetgazdaságnak mind megannyi tényezői. — Mi már a föliratot illeti, ez, ugymond szóló gróf, azon tanok után van szerkesztve, mellyek nem Magyarországnak, de a német földeket irattak. — Itt a t. RR. egyfelől szabad külkereskedést, másfelől védvámot kívánnak. Szóló pedig azt hiszi, ha már csakugyan védvámot használ Magyarországon, használja azt a külföld ellen, ha pedig szabad kereskedést akar, legyen az szabad ne csak a külfölddel, de Ausztriával is; annyival inkább, mert az eddigi tapasztalatok után Magyarország Ausztriába évenként 50 millió forint értékű vizt ki, míg onnan csak 41 milliónyt hoz be, s ezt Tengoborszky így jegyzé föl; látni való tehát, hogy Magyarországnak ausztriávali kereskedése eddig nem volt káros. Egyébiránt pedig azt jegyzi meg szóló, hogy ha van, mivel Magyarország nagyban külkereskedést üzhette, ez leginkább a gabona; de mit más országok is oly bőven természetnek, hogy szinte alig állhatná ki azokkal Magyarország a versenyt. — Átmev szóló gróf List Fridrik tanai fejtegetésire, mondván, mikép az német tartományoknak írt, mellyek Magyarországnál műveltebbek és gazdagabbak; mi ott azoknál jó sikerrel alkalmazható, az Magyarország számára könnyen káros lehetne. De különben is ugyanazon statuskapocsban álló nemzetek közt vámsorompót állítani, minden statusannal ellenkező, és ebben egyetértének Smith Ádám és List Fridrik, egymásnak szélső elleni. — Mi Magyarországnak ausztriávali gabnakereskedését illeti, tudva van, mikép ebből Magyarország évenként 4 milliót vesz be; valamint a magyar marhának legnagyobb része Bécsben kel el. És vajjon, ha védvám állítatik föl Ausztria ellenében, nem fog-e az is visszatöréssel élhetni Magyarországon ellenében; mert Ausztria könnyen nélkülözhetné a magyar termékeket, valamint az is igaz, bajos lenne kissé Soprony és Mosony megyéket azzal vizsgálni és megnyugtani, hogy ők ezentúl Bécs helyett Északamerikába fogják gabnákat szállítani. De továbbá, ha az anyagi közlekedés megszüntetik, ennek káros hatása fog lenni a szellemre is: nincs-e pedig Magyarországnak a szellemi kifejlődésre nagy szüksége; mire az ausztriái örökös tartományokkal közlekedése nem keveset tesz. — Mi a védvámok felállítását egyéb országokban illeti: a muszkák már List Fridrik előtt gondolkodtak a védvámokról; és ők mindamellet, hogy az anyagi előzmények nézve, de más tekintetben is szerencsésb helyzetben voltak, mint Magyarország, a legnagyobb erővel sem tudták a esempészkedést megakadályoztatni; e esempészkedésnek pedig mi káros befolyása van a nemzet erkölcsére, az bizonyítgatni fölösleges. Mindezeknél fogva szóló gróf az előtte szólott gr. Sz. — A — I pártolja.

Egy elmés ötletekben gazdag gróf a jobboldalon esodalkozását jelenti ki mindenekelőtt a fölött, hogy e nagyfontosságú ügy, a harminczad iránti intézkedés, az országgyűlés végére hagyatott; ugy látszik, mond szóló, mindamellet, hogy a t. rdí táblánál oly sok szép tehetségű egyén találkozik, az országgyűlési tárgyakkal csak olyformán bánnak, miszerint azokat mintegy zsákba hányják, s azt huzzák ki, mi véletlenül kezükbe akad. — Mi a föliratot illeti: ezt a RR. két rész-

re osztják, s az 1sőben a jogot, 2dikban a rendszert tárgyalják. Amarra nézve a táblánál egység van, mi bár mindig, legalább sokszor úgy lenne! inerre t. i. a vámrendszernek mily formában leendő felállítására nézve gr. Sz. A. A. l. egy vélekedésben van, előlegesen kijelentvén, mikép ő a védvámoknak nem barátja, s azt hiszi, hogy a t. RR. sem meggyőződésből pártolják azt; de alkalmasint azért, mert mint történni szokott, sokan közölök éppen List Fridriket olvas-ták legközelebb, s ennek tanai maradtak meg nálók. Mi pedig gr. Z. F. nek azon adatait illeti, mellyekből Tengoborszky után azt igyekszik megmutatni, miszerint Magyarország évenkénti kiviteleinben Ausztriától körülbelül 10 millióval gazdagszik, szóló azt jegyzi meg, bár keresi, zsebében ama 10 milliónak ha csak egy részétis, de bizony nem találja. És ugyan mikép is lehetne ezt elhinni, hogy Bécsben egy idegennek több hiteles adatot adnának éppen Magyarországot érdeklő dolgokban, mint Magyarország országos választmányának; és itt az vizasztalja szóló, mikép amaz idegent Bécsben aligha el nem ámitották. Azonban bár szóló a védvámoknak nem barátja, a honi műipart és kereskedést föl-virágoztatni szívetl s lélekkel ohajlja; melly hogy oly el-hagyatott állapotban van jelenleg, ennek csak a nemzet, de az ausztriái kormány is oka, melly a magyar kereskedést meglehetősen háttérbe szorította, s azzal a colonisatio esz-méje szerint bánt; pedig ha veszély érné egykor Ausztriát, a magyar nemzetre számíthatna legtöbbet; de fájdalom illy bánás után nem igen találja egyebet, mint rabszolgai hűséget. A magyarral, hogy a vész napjaiban mindent, s ha kell, életét is áldozza, egy kissé edesebben kell bánni. Ezek szerint szóló vélekedése abban központosul, kéressék meg ö felsége, mikép egy országos küldöttség által vizsgált-tassa meg, mi kívántatik a status szüksége fedezésére, és ehhez járuljon minden igaz hazafi tehetség szerint; csakhogy ezen küldöttségben ne csupán kormányférfiak legyenek 'sat.

Egy más gróf ellenben oly magos védvám-falakat kíván Magyarországon és Ausztria között, mint Bécsben a Sz. István tornya.

Egy gróf a baloldalon azt fejtegeti, mi legyen annak oka, hogy a magyarországi gyárok nem boldogulnak? felelet: mert Magyarország népessége kevés lévén, a munkás kéz, 's a napzám drága; és ha a napzámosság rendetlenedik, nines törvény, mellyt megbiüntesse. Az Ausztria ellen fölállítandó védvám ellenében pedig szóló azt jegyzi meg, miután nagyobb színt mindenünnen ausztriái tartományokkal van Magyarország körülveve, ha ezektől elzárkózik, pénz a határos török birodalomból nem sokat kap; a magyar természetmennyek minél nagyobb vásárt kell nyitni; az érdek pedig azt kívánja, hogy Magyarország és Ausztria egymást kölcsönösen segítsék. Ugyanazért ö felségét megkérdőnek véli, hogy az ausztriái tartományok, és Magyarországra nézve egy a kölcsönösség, s viszonyosság elvén sarkalló vámszabályzat dolgoztassék ki, még pedig mi hamarabb ez országgyűlésen.

Egy ifju báró, miután a m. fölirat azon jogot, miszerint a vámokról országgyűlés rendelkezzék, elismerte, e kérdést vitatni nem akarja; s e helyett inkább azon kérdést tüzi ki magának: mi most a teendő? — A t. RR. még ez országgyűlésre kérnek adatokat ö felségétől, hogy azokból új vámszabályzat készíthessenek. A m. FÖRR némely tagjai a kormányt a vámszabályzat iránt a jövő országgyűlés edibe adandó kész terv benyújtására szólítják föl. Szóló pedig e javaslatok közül egyik sem kell, a t. RR. ké nem; mert ők oly valamit követelnek a kormánytól, minék teljesítése lehetetlen. Iné — mond szóló — itt az országgyűlés vége; ennek meghosszítására pedig lépés nines téve; illy rövid idő alatt oly fontos adatokat, s tervet előadni nem lehet. A m. FÖRR kívánatát szóló mellányolja, semmit sem ohajván inkább, mint-hogy a kormány az általánosság tervéről részletekbe boesát-kozzék; mert a terv, mellyet a kormány közlendene e vagy ama tárgy fölött, a tanácskozásokat kétségkívül siettetné; és illy iniciatívát miért ne tetne a kormány? s hogy ezt a kormány legezelszerűben teheti, mindenki elgondolhatja, mert Magyarországnak is vannak kormányférfiai, kik a haza fejlődését figyelemmel kísérik, kik ennek állapotát minden tekintetben följön tudják is, akarják is; kiktől tehát jó tervet várni jogosítva van a törvényhozás; mit azonban ezek talán fölszólítás nélkül is tennének; és ha csak ennyit kérne a törvényhozás, szóló véleménye szerint ekkor talán semmi positívumot nem kérne, és szóló báró azt ajánlaná, kéressék meg inkább ö felsége, hogy e fontos kérdés megoldására egy országos választmány kiküldését ne ellenesse; mert megeshetik, hogy a kormány tervet fog készíteni a jövő országgyűlésre; de azért tudnivaló, hogy e tervet bizodalmi votummal mégsem fogja a törvényhozás elfogadni. És ha már országgyűlési vitatkozások alá kerülend az, kérdi szóló, vajjon illy fontos terv a mostani országgyűlési pertractatus után megvizsgálathatik-e illő figyelemmel, s komolyan? felelet: nem; mert nines ország, mellynek törvényhozása oly rosszul volna elrendezve, mint a magyar. Hogy pedig a jövő országgyűlésről neveztessek ki egy választmányt e végre, azt egy kissé későnek látja szóló, s ohaj-taná, hogy a most kiküldendő országos választmány akorra már kész tervvel álljon elő; mert Magyarország életében 3 esztendő nagy időköz-vesztéség. Ugyanazért a t. RR. ket föl-szólítja az iránt, hogy egy országos választmányt kiküldet-sét, melly az illető adatokat a kormánytól kikérvén, jövő országgyűlésig egy jó vámszabályzatot készítsen, indítvány-ba hozni sziveskedjenek. Ez országos választmány kiküldése azonban a többségnek nem tetszett; melly csakhamar abban állapotott meg egy ifju gróf előadása után, terjesztessék föl a t. RR. által szerkesztett jelen fölirat olyformán, hogy abból a védvám-rendszer megemlítése ez uttal hagyassék ki, s e helyett kéressék inkább ö felsége, hogy a jövő országgyűlésre kész adatokat terjesszen elő a vámszabályzatnak minél biztosabb alapra leendő lerakása iránt.

A végzést nádor ö fensége illy szellemben mondá ki, az előadottakra egyszersmind megjegyezvén, s e fontos tárgyban, mint mondá ö fensége, tulajdon meggyőződését is kijelentvén, miszerint most is azt hiszi, mit az 1802ki országgyűlésen nyilvánított, midőn e tárgy szőnyegen forgott; minden oly vámrendszer, melly a szabad kereskedést akadályozza, csak káros következményeket szül; és bármennyire tiszteli is ö fensége Mária Terézia intézkedéseit, mégis öszintén megvallva, nem lehet azon véleményben, mintha az ausztriái monarchiára nézve a tiltó vámrendszer üdvös lett volna; mert ö fenségének tapasztalása az, hogy akkor legvirágzóbb a kereskedés, ha azon természetes összeköttetés és kapocs, melly a szomszéd nemzetek és országok közt van, legkisebb megszorítás nélkül áll fen. Más nézet áll elő, ha már a tiltó vámrendszer fenáll, ha e tiltó vámrendszerből a szabad kereskedésre kell átmenni; ez átmenetlenség kétségen kívül a legnagyobb ovalossággal kell történni; nehogy a létező kapocs egyszerre megszakadjon. Mi már Magyarország és Ausztria viszonyait illeti, azt hiszi ö fensége, — s ezen véleményben is volt eleitől fogva, — mikép e részben semmi üdvösebb nem lehet, mintha a vámok, mellyek ö felsége örökös tartományai, és Magyarország közt léteznek, örökre megszüntetnek,*) vagy legalább annyira leszállítatnak, miszerint azokból csak a szükséges fölviigazlati költség kerüljön ki: ez által fog Magyarország földművelése, és műipara kifejléni. A t. RR. által tervezett védvám sem a nemzetiséget, sem a műipart nem fogja fejleszteni. Az erő az, melly a földművelést és műipart fölvirágoztatja; most Magyarországnak anyai ereje sínes, mivel a földművelést fölvirágozathatná, s kellően üzhethné; hol van még inkább azon idő, mellyben a műiparhoz is elég munkás kéz leend Magyarországon? Ez valóban nagy időköz, s lehet-e addig a külföld műiparát, lehet-e Ausztriát nélkülözni? — Nem elég tehát a földművelés és műipar fölvirágoztatására csupa törvény, ahoz népesség, műveltség, s a mi ezekből következik, pénztoke kell. Miért küzdött és haldoklott szinte a gácsi posttőgyár? — mond ö fensége — a szükséges kéz és erő hiánya miatt; s a gyár csak akkor emelkedett, midőn abban gép kezdte használtatni: de a gép vizont sok költségbe kerül. — A mi az országos választmányok kiküldetését illeti, ö fensége ezeknek nem barátja öntapasztalása után, kivált mai időben, mikor az eszmék oly hirtelen változnak egyik országgyűléstől a másikig. Meglehet, hogy a most kiküldendő országos választmány a vámrendszert List Fridrik szellemében dolgozta ki; és a jövő országgyűlésen e munkát már használható nem lenne azért, mert a t. RR. nek többé nem List Fridrik, de Smith Ádám rendszere tetszik; azért is jobb, ha az illy országos választmányok nem országgyűlésen kívül, de országgyűlés alatt dolgoznak az akkor uralkodó szellem szerint 'sat.

Ezekután a t. RR. nek némely izenetei fölolvastottak gyantán véltvén, az ülés d. u. 2 órakor eloszlott.

210d. Országos ülés egyedül a mélt. FÖRR. nál aug. 31. k. d. e. 11 órakor. Tárgy: IV. izenete a RR. nek a bányatörvénykönyv iránt.

Említők már, hogy a mélt. FÖRR. nek legközelebb változtatásokat alkalmával a bányatörvénykönyv iránt a két tábla közt csak egyetlen elvbeli különbség forgott még fen, t. i. a bányászékek miképeni alakítása, mit a t. RR. k a bányabirtokosok képviselői által leendő szabad választással, a mélt. FÖRR. nek pedig ö felsége által leendő kinevezéssel akartak eszközölni. 'S im a t. RR. k eszmét akép oldák meg a jelen IV. izenethen, hogy a bányabirtok, és szavazatjogos jegyzőt ö felsége nevezze, egyszersmind fizesse is, mint szinte a bányászékek által nevezendő irnokokat, és szolgákat is; az ülnököket ellenben 3 évről 3 évre az illető bányabirtokosok képviselőik által szabadon választják, s szabály által meghatározandó fizetéssel ellátják. És ezen javaslatot a mélt. FÖRR. k szívesen elfogadják.

Ezután a t. RR. nek a vallásbeli súlyoknak a mult országgyűlésről fentartott pontjai iránt költ III. izenete vételet tanácskozás alá, u. m. annak a reversalisokról szóló 1ső pontja; melly pontnál röviden érintettek az okok, mellyek a reversalisoknak multjai megtartását védik, és ostromolják, és mellyek már oly sokszor meg voltak vitatva.

A mélt. FÖRR. ez uttal is maradnak a reversalisoknak multjánézve megtartása mellett; míg ellenben a vallásbeli súlyok 2ik pontját, az átmenetelt, a t. RR. szellemében elfogadják. — A 3ik pontra nézve pedig, melly a vegyesházasságokból eredő váló-pereket tárgyalja, hasonlóul előbbi nézeteik mellett maradnak, miszerint t. i. azok fölbonthatatlanok. — Ez alkalommal egy érd. báró főispán által ismét megújított azon indítvány, miszerint azon házasságok, mellyek eleinte tisztán-protestans házasságok voltak, és csak később váltak vegyesekké, fölbonthatók legyenek. — Ez indítvány ez uttal is megbukott.

276d. Kerületi ülés sept. 2kán. Elnökök: Radvánszky (Zólyom), Gabányi (Szatmár); jegyzők: Palóczy és Szemere; naplővivő: Majláth. Tárgy: sérelmek hitelesítése, s a börtönrendszer iránti III. főrendi válasz izenete. —

Hitelesítettvén a sérelmek s kívánatok hét osztályai iránti III. izenete, ez, valamint a pótlólag beadott sérelmek felletti észrevételek, változás nélkül országos ülésbe vitettek.

F. é. márt. 29kén kelt komáromi petitiót Ghyecz Kálmán küldői nevében visszavéven, kérte a t. RR. ket, hogy annak tárgyalásába ne bocsátkozzanak. Ezen nyilatkozat a kérelmezési választmányhoz utasítatván,

Az elnökség jelenté, hogy a sajtószabadság ügyében kiküldött ker. választmányhoz városi követek közül: Szumrák János (Besztercze), Say József (Fejérvár), Engelmayer Antal (Késmárk) és Aigner Ferdinánd (Szeged); a káptalanok részéről: Medgyesy János (váci), választattak. —

Tárgyaltatt ezután Hídik izenete a mélt. FÖRRnek a börtönrendszer ügyében. Hogy a Léván felépített javaslott ker. börtön Budán építessék — a t. RR. nem ellenzik. — A 368. és 369. §§ra nézve miután 4 ker. börtön lesz felállítandó — ha mindegyikében 500 kamarácska fog épülni — a 368. §nak azon rendelete, miszerint ker. börtönbe azon rabok küldendők, kik felévi, vagy annál hosszabb rabságra ítéltettek, minthogy az a tervezett 10. ker. börtön felállításához volt alkalmazva, a mélt. FÖRR. nézete szerint többé meg nem állhatván, e részben a t. RR. új javaslatára szólítottatnak fel. — Miután azonban a mélt. FÖRR. azon véleményben látszatnak lenni, mintha ezen 4 kerületi börtönbe az egész 10 kerülethől fognának rabok szállítottatni, holott a t. RR. azt akarják, hogy e 4 kerületi börtönbe csak azon hatóságok küldhessék rabjaikat, mellyek e kerületi börtönökhöz kapcsolóttak 's e szerint e 4 ker. börtönbe azon 6 kerület, mellynek kebelében hasonlóul fog idővel magánybörtön állíttatni, rabjait nem küldendi — a t. RR. új javaslat tételének szükségét nem látták. Ezen izenet végén a mélt. FÖRR. kitérnek a büntetőtörvénykönyv első részére is, 's a nélkül, hogy ez iránt részletesen nyilatkoznának — kivéve, hogy a magányrendszer tökéletes be nem hozatala végett a halálos büntetést bizonyos esetekre szorítva megtartatni kívánják 's a kisebb vétségekre és a rendőri kihágásokra nézve a testi büntetés megszüntetésének lehetőségét meg most, — miután börtönök mindennem nincsenek, hogy az ily vétségek elkövetői elzárással büntethetnének, a megyék börtönei pedig távolabb esnek, semhogy mindezen vétségek elkövetői oda vitethetnének 'sat. — nem látják; felszólítják a t. RR. ket, hogy a jelen izenetekben kifejtett nézeteikhez járulván, a bünt. törvényjavaslat 1. Részét azokhoz alkalmazni sziveskedjenek. —

Egy megyei követ a FÖRR. által előadott oknál fogva, mivel a magányrendszer mindenütt be nem hozatik, nehogy hazánk egyik részében a halálos büntetés eltörölve, a másikban még dívatban legyen, a mélt. FÖRR. nézeteiben osztott. —

Ellenben egy vezérszónok a halálos büntetés eltörlésének semmi akadályát nem látta abban, hogy csak 4 ker. börtön állíttatik. Hogyha, ugymond, a halálos büntetés eltörlését sürgető okok állanak, a státusnak kötelessége a büntetés ezen módját megszüntetni, mi ugy lesz elérhető, ha e részben a 4 ker. börtönre nézve kivétel történvén, a 10 kerületben halálra-ítéltek mindnyájan a 4 ker. börtönbe záratnak el örökös fogságba. —

A ker. jegyző a mélt. FÖRRnek ez izenet sarkán kimondott nézeteik taglalásába nem kíván addig becsátkozni, míg a mélt. FÖRR. az 1. Rész egyes pontjaira nem felelnek. —

Megjegyeztették erre, hogy a mélt. FÖRR. addig nem mehetvén tovább, míg az elvek iránt nincsenek tisztában 's hogy a büntetések nemeire csakugyan feleltek, mert azokban, — a halálos büntetést 's a botot kivéve — megegyeztek, az izenet tárgyalásába bele menni szükséges. — Mire

Az ellenkező véleményűek azt adák válaszul, hogy nem volt elég a büntetések nemeire felelni, mert ezeket öt ujon is előszámálhatni, de kell vala nyilatkoznok a büntetés mértékére nézve, mi a törvényhozó előtt legnehezebb feladat; nem tárgyalható a főrendi izenet azért sem, mert a halálos büntetés 'sat. iránt a méltóságos FÖRR. tisztán nem nyilatkoznak.

A kérdés szavazásra bocsátatván a ker. jegyző indítványára szerint fel fognak szólítottatni a mélt. FÖRR., hogy az 1. Rész iránt adják elő véleményüket 's a börtönrendszer külön felterjesztésében megegyezni méltóztassanak.

Országos ülés következőzén a kerületi elosztott. 211d. Országos ülés a t. RR-nél sept. 2kán. — Tárgy: sérelmek és kívánatok. —

A kerületi elnökség több rendbeli izeneteket nyújtván a kir. személynök ő nmgának, olvastatott ezek közül legelőbb Hídik izenete a t. RRnek az összes sérelmek és kívánatok iránt. Mindenben helybenhagyatván, Hubay ítélőmester ő nsga által a felsőtáblához átvitetett.

Zarka ítélőmester ő nsga olvasván a pótlólag beadott sérelmekre tett rendi észrevételeket — ezek is átvitetek a mélt. FÖRRhez.

A mélt. FÖRRtől a bányatörvénykönyv iránti válasz áthozatván, leiratni rendeltetett.

Végére Hubay ítélőmester ő nsga szóval jelentvén, hogy a mélt. FÖRR. az egységet nyert sérelmek és kívánatok felterjesztésében megnyugosznak — az ülés 2 1/2 óra. dél. után elosztott. —

211. Országos ülés a m. FÖRRnél sept. 2kán, kezd. d. e. 10 órakor.

Tárgy: 1. IV. Válasza a m. FÖRRnek a bányatörvénykönyv iránt meghitelesítettvén, a t. RRhez átvitetett.

2. A vallásbeli sulok iránt költ 3dik rdi izenetnek 4dik pontja, vagyis a protestans vallásnak Horvátországba bevitelére tanácskozási alá vételvén, a m. FÖRR. bár ohajlják magok is azon időt, mellyben a protestans vallás Horvátországban meghonosíttassék; most azonban mégis csak előbbi nézeteikhez ragaszkodnak, 's az eszme megpendítését és kivétel magoktól a horvátoktól várják legzelszerűben.

Egy gróf ugyan a jobboldalona protestans vallásnak Horvátországban leendő meghonosítását magoknak épen a horvátoknak véli leginkább érdeketben; mert, ugymond szóló, a protestantismus az, melly a moszka czár nagyszerű működésinek Horvátországban is legsikeresebben ellenszegülni képes lenne; példa erre Lithvania, Curland, hol a szegény protestansokkal semmiben sem boldogulhat a czár, míg Lengyelországban 3 millió katolicus terített a görög vallásra.

Ez előadásnak azonban egy n. m. püspök ellenmond, ki nem hiseti el, hogy a protestansokban több lelki erő legyen a despotismuskal ellenszegülni, mint a katolicusokban, 's a historia is mutatja, hogy a legjobb institúciók azon körből

származtak, mellyben egyedül a katholica vallás uralkodott. Hogy Lengyelországban 3 millió katolicus tért át az orosz vallásra, azt csak fájlatni lehet; de meg kell gondolni, mikép az dönthetetlen vasakat műve volt; egyébiránt hogy a katholica vallást nem oly könnyű a kebleklől kioltani, mutatja épen az orosz birodalomban létező 7 millió katolicus nyomorú sorsa, kik annyi békével, 's oly nagy megtagadással hordják a keresztet, 's turik az üldözést.

A vallásbeli sulok utolsó pontját, miszerint a t. RR. a lelkiismeret szabadságát, 's a teljes viszonyosságot törvénybe ígatni sürgetik, a m. FÖRR. ez uttal sem pártolják; mert, a mint egy n. m. püspök megjegyzi, a mi a lelkiismeret szabadságát illeti; ezzel egyformán bír a katholikus és protestans; ezt tehát törvénybe ígatni fölösleges; a viszonyosságra nézve pedig a törvényjavaslóban pontonként ki van mondva, mi a katolicusokat a protestansokkal egyetemben egyforma joggal illeti; ezt ismét egy általános törvényben kimondani fölösleges, de sőt káros is; mert az általános törvény magyarázata tág levén, abból majd olyast is fognának kikösködni, mi azon törvénynek ezéja egyáltalában nem volt, 's nem lehetett, ebből aztán a helyett, hogy a két vallásfeleket közt áldott béke honolna, ismét csak surlódás lesz; mert péld., ugymond szóló püspök ő n. mlga, vannak a protestansoknak oly jozai is, mellyeket a viszonyosság elvén sem ohajtanának a katolicusok magokéivá tenni.

Ez előadásra megjegyzi egy jobboldali ifju gróf, mikép, hogy a viszonyosság törvénybe ne íktatassék, kétségenkívül legjobb annak oly értelmet tulajdonítani, mint a millyet az előtte szökött n. m. püspök annak tulajdonított. Amde a t. RR. és a m. főtábla jobboldala koránsem azon értelmet akarja a teljes viszonyosságnak tulajdonítani, miszerint a két vallás institúciói egyformák legyenek; hanem csak azt, hogy a hol a két vallás egymással összekötözésbe jó, a baj a viszonyosság elvén döntessék el.

Ezután az unitariások vallásának honosítása iránt költ rdi izenet olvastatott fel, 's a m. FÖRR. által el is fogadtatott. — Mi a görög nem egyesült vallásnak ügyét illeti, itt a m. FÖRR. előbbi nézeteiknél maradnak, miszerint t. i. a g. n. egyesült vallásnak ügyéről ne a t. RR. szellemében az országgyűlés, de a nevezett vallásnak nemzeti zsinata intézkedjék.

Mi pedig az egyházi áldásnak a vegyesházasságoktól, a magy. országi r. kath. papság által lett megtagadása tárgyában költ r. di izenetet, 's törvényjavaslatot illeti: abba a m. FÖRR. némi módosítással beegyeznek. Ugyanis a t. RR. az említett törvényjavaslóban azt mondják, miszerint a nem r. kath. lelkész előtt 1839. mart. 15dik napja óta kötött házasságok érvényesek, 's az azokból született, vagy ezután születendő gyermekek törvényesek legyenek 'sat. Ezt a m. FÖRR. így kívánják módosítani, 's illetőleg bővíteni: a nem r. kath., de más törvényesen bevett vallású lelkész előtt kötött 'sat. — Kérdés támadt ez alkalommal a fölött: vajjon a határidő, meddig t. i. az ily vegyesházasságoknak nem r. kath. lelkész előtti kötése érvényes legyen, mikorra tétessék. Voltak a m. főrendi táblánál némelyek, kik e határidőt minél rövidebbre határozni kívánták; mások, kik azt a törvénynek országgyűlésen; ismét mások, kik a törvénynek megyei gyűléseken leendő kihirdetésékorra kívánták megállapíttatni. Végre egy n. m. püspök azon indítványában lón megnyugosvós, miszerint a törvényjavaslóban a határidő helye üresen — in bianco — maradjon; és csak a törvény sanctiójakor töltsessék az ki, az akkor meghatározandó határidő bejegyzésével. — A mi pedig a törvénynek mi helyen leendő fogantatását illeti: voltak olyanok a m. főrendi tábla tagjai közül, kik e törvényjótéteményit ismét csak minél kevesebb helyekre kívánták szoríttatni; és minthogy épen Zólyom megye határozata adott leginkább alkalmat arra, hogy az ily vegyes házasságok nem r. kath. lelkész előtt kötettek, csak Zólyom megyére kívánták azt kiterjeszteni. Azonban ezeknek megjegyztetett, mikép ily vegyesházasságok nemcsak Zólyom megyében, de másutt is köthetettek; és azért ha a törvény jótékonyága általános az egész országra ki nem terjesztetik; a zavar, melly az egész országot nyugtalanítja, le nem csillapul; mert mint egy ország főzászlósa megjegyzi, kevesebb praepudicium is van abban, ha a törvény általános kiterjesztetik az egész országra, mintha egyes törvényhatóságok végzéseinek felfüggesztő erő tulajdoníttatnék az ország köztörvényei ellenében. — Végre az ily nem r. kath. lelkész előtt kötött házasságok összeírátván, nem a megyei levéltárba, de az anyakönyvbe — matriculába — fognak beírni 'sat. — Az ülés d. u. 2 órakor oszlott el.

212d. Országos ülés a t. RR-nél sept. 3án. Tárgy: a bányatörvénykönyv iránti Vdik izenet 's az urbéri változások. —

A bányatörvénykönyv iránti utolsó izenet minden észrevétel nélkül átvitetvén a felsőtáblához,

Felvétték az urbéri változások. A kerületi szerkezet mindenben meghagyaték, kivéve, hogy az 1. rész 40 czímét a többség, halottaitól felelteszve új életre serkenté, miszerint a földes ur szükség esetén jobbágya belső telkét ezentul is kibecsülheti. — Nádor ő Fensége vegyes ülésbe híván meg a t. RRket, az ülés elosztott. —

Me gyék.

Szabolcsbul. N. Kálló, aug. 30. Hála égnek, minden igazat, minden székből, dinomdánom 's napidíjostás nélkül, f. hó 26án kezdetét vett évnegyedes gyűlésünk, melly egyszersmind követválasztól volt, — követet választánk. — Élénk viták váltak fel egymást, míg eredményre juthatánk, mivel némelyek az országgyűlés mielőbbi berekesztését hirdető kegy. kir. leirat felemelésével, szükségtelennek látták oly rövid időre a képviselő-választást, 's már csak az önzebeikből fizetendő egy pár tallérka megzavalkodása végett is, a nemküldekre szavazának, sőt egy nem mindennapi "capacitas" afeletti aggodalmát is jónak látta kinyilat-

koztatni, mikép erős hite: hogy a jelen esetben Szabolcsból követnek, míg ha valaki menend; — előadását a hamar elmulható országgyűlés berekesztését tudtul adó kir. leiratot kívül, azzal is támogatván, mikép az elválasztandóknak halmozott munkák közötti magá-feltalálása igen nagy feladás lenne. — Ezen előadásokat a RRk törvényekhez szoros ragaszkodásuk elozlatá. 'S csak azért is szorgalmazák a választást, mert jól tudják, hogy az országgyűlés berekesztését előző néhány hét a követekre nézve is legnagyobb kártartást igénylő szokott lenni; hát még a lehető országos választmányokhoz ki rendeltetések, 's több más nyomos ok 'sat. — Elkezdődött tehát a szavazat, 's az tisztí főügyészünkben Somossy Ignác urban pontosulván, öt választók követnek; a tisztelt ur azonban hivatala fontosságát, 's a tisztújítás-tartás előtt mindig szaporodni szokott teendőit, 's házi körülményeit hozván fel, kérte magát, a benne helyzett bizodalom megköszönésével, felmenteni; minek is a Rendek engedvén, helyette a kitűnő szorgalmazól 's becsületességéről ismert aljegyzőnköt Bay Ferencz urat érte az általános többség, — 's ő azt, miután maga is a követválasztás szükségé felül meg volt győződve, ha mindjárt pár napra is parancsolnának vele a Rendek, — mint magát kifejezte — bizalmukat birni dícsőségének tartván, parancsuknak engedni kötelességének ismeri. Adjon isten megyéknnek több ehez hasonló tiszt- 's követválasztást. A jegyzői hivatal az elválasztott követ ur miatt roppant teendői közt hiányt szenvedvén, első aljegyzővé ideiglenesen Abrányi Emil ur helyettesítették — a jegyzői hivatalra 's irodárai felügyelés azonban Kiss Mihály 2od aljegyző urra bízottat. — Az érkezett legfensőbb parancsok közül, a megyékben felállított tüzkármentő intézetünk alakítását rozsaló, azt helyben nem hagyó, 's megsemmisítő, legfelsőbb kir. parancsot közlő Helyt. tanácsis intező levél — okozott legelőnkébb tanácskozást, melly végből nem tartom feleslegesnek az egész megállapodást közzé tenni. — Ezen helytartói intézménnyel közzölt legfelsőbb kir. rendelet által a megye Rendei helyhatóságai jogaikat, különösen az adózó népnek oly gyakran utolsó inségre juttató tüzvések elleni biztosítása hó buzzgalmából csirázott szabados belrendelkezéseit, melyen sértetteknek találták, annyival inkább: mert ezen intézet létesítése, a vadabb indulat nemritkán szulte bosszúvágy ki nem elégíthetése érzetében, erőkölesileg hatott korlátozásnak kívül, épen a legf. kir. határozatban terheltetéstől felmenteni kívánt adózőkra nézve tanusítá üdvös eredményét, 's ezeknek ép ugy, mint a birto-kosoknak ily rövid idő alatt csak áldani tanult nyugtató boldogítását szakadatlanul élvezni hó kívánatuk; oly általános e közbátorság és belgazdálkodás nézetéből, nem hirtelenkedve, az adózők sorsáról nem megfelelőjkeve, de hosszabb vitatás, érett megfontolás-szulte, 's gyakorlat-erősítette alapszabályokon nyugvó, 's állandóságot teljesen igazó intézet üdvösségének elismerése, hogy ellenében nemcsak panasz, melly a kegyes intező-levéllel gyakorlatilag sem közöltetett, nem létezik; de méltánylást, közzjövahagyást, 's immár követést is aratott. Az eddigi csupán adózők költségén fedezett szükséges tüzoltási és mentő eszközök, vést há-ritó elővigyázatok 's a megye örökösége alatt álló, nemes buzzgalmú választmány rendelkezési terhei, és foglalatosságai aránylag 's közösen viseltetnek. — Mind ezen alapos ok érzetében a megye Rendei, a nem reményelt határozatban, a végrehajto hatalom kiterjeszkedését nyilván tapasztalván, megnyugvasukat nem találták; mire nézve az egyesületi intézetet, 's fenállása óta eredményét illető irományoknak felterjesztése mellett ő es. kir. fenségét hódoló tisztelettel megkérni rendelték, hogy többször érintett, és senkinek jogaiba nem vágó intézetök 's egyesületök gyökerét metsző határozatától kegyelmesen elállani annyival inkább méltóztassék, mivel a Rendek nem remélhető esetben, minden oldalról üdvösnek, teljességgel nem törvényellenesnek ismert határozatukhoz hó ragaszkodásukat kijelentik, egyszersmind orsz. gyul. követeiket oda utasítani rendelvén, hogy a leiratot az előleges sérelmek közén sorolván, orvosoltatását teljes erélyvel eszközöljék egykezzenek *). — Főispán ő kegyelmességének levele, mellyben a tisztújítást körülményei engedtelvén megtartandóknak igéri, 's e végből a nemes-ség öszveírását is elrendeli, kellő méltánylattal fogadtatott, 's teljesítése elrendeltetett.

BUDAPESTI HIRHARANG. A mükiállítás utolsó napján egy képet loptak a teremből, 's a társaság 25 arany kárpótlást tartozik az illető művészeknek fizetni, ki alkalmasint nem fogja sajátítani, hogy ily jó vevője akadt. Ezentul alkalmasint fölvi gyázót fog majd a társaság tartani. — Stuver tűzművészeknek igen rossz aratása volt ez évben Pestben, mit sokan csodálnak, mi pedig természetesen tartunk, miután nálunk annyi üres és eredménytelen tüzelés megy véghez, hogy bizony nincs okunk illyesmi látásáért még pénzt is vesztgetni, főkép most, midőn bizonyos nagyon hosszas tüzelgetés

*) A kérdéses szabolcsi tüzkármentő-egyesület kettős tekintet alá jó. A nemesekre nézve természetén tiszán egyesületi, a meny-nyiben ezeknek szabadságukban áll az egyesülethez állani vagy nem. És tekintetben, miután ezen egyesület az 1840diki 18dik t. cz. rendelete alá nem esik, felső jóváhagyás tárgya nem forog fen. Az adózők tekintetében kötelezőleg levén a megye által kimondva az, hogy ők az egyesületbe állani, és e célra bizonyos fizetést tenni tartoznak, itt már véleményünk szerint fenforog a felső jóváhagyás szükségének esete, annyival inkább, mert valamint kivált a nemes-ség maga kezeli az adózők ügyét, mulhatatlanul szükséges a kormányi ellenőrködes minden oly kérdésnél, mellyek az adózőkra terhet vagy fizetést követelhetnek, mellynek egyébiránt folyvasi gyakorlatában is van a Helyt. tanács. Meglehet tehát, hogy ez esetben a formák Sz. megye által nem lőnek megtartva bizonyos mértékben. Azonban reménylhető, hogy bővebben felvilágosíttatván a tárgy, lesz mód kellő kerékagásába visszavinni a különben igen üdvös intézetet, mellynek haszna egyébiránt az adózők által is annyira föl fogatik, ez méltányol-tatik, miszerint nem lehet benne kétkedni, hogy a kötelezőleg be-adás feltétele nélkül is önkényt fognak az adózők ahoz járulni, mi által a formákban létezett nehézségek magoktól megszűnnek. — Szerk.

agys elég pé
mi nagy hasz
tése Pesten is
vagyis öltöny
hány urtól, ki
öltönyök árán
azáltal iszony
csináltak ma
sok pénzemb
majd országg
teszükre ezt n
szágyűlés az
jességgel nem
ismét drágább
nénk. De hiál
a kebelbe is
ságrók nagy
buzognak hiva
telket, vagyis
höl ki ne tudn
dig ki ne tudn
eddig dusa
zik, hogy a h
s vége lesz d
tan írni? Ha
térítettek a p
épillt mintá-
ketőria nélkül
valatos gáncs
emberekké va
leesvén, vára
politikai pály
természetű eg
még azok is e
kafájáról pot
sást tartott, m
nyi lőerővel h
természetű?
mégis szabad
csupán kocsis
lene illyesmit,
igy azonban a
a nagy humor
gölködényekkel
gédlennek 's
nemzeti szimp
mint vendég,
nem tetszik. V
ben csak dícs
vendégek meg
szeni iparkod
Schodelné gy
nak, de még
ennelfogva a
kerülend, 's a
fogják magok
épen mára na
ligetben szab
ezred 's három
mintegy ötsz
nagyobbitandj
most magány
kik e zenészet
mulnak és az
ső lakóivá vá
Sokan csodálk
schweizi óra
nem kell csod
e miatt pedig
mert ugyan
berek, miut
hogy hányat
mindig vagy k

(...z) Ne
tában megkez
sonló czim ala
hágások 's go
leszi oly esz
nem tudnak,
alkalmasint
csavargókká
logra kénysze
zan munkára,
ják, ncessak k
fenyítessenek
rint három ne
az önkény t
házakat. Haz
kisebb város
mint az oktat
cséjét, szor
ségletéséget
jeszteni, hol
danak az inté
megy azután
városi dolgoz
hogy dolgozt
nak okát részi
a czikkek tán
gy lehetne o
dál vásárok
azon pénzüsz
szegényekre f

NAGYBRITANNIA. Magador algyuztatásának híre a Times nagy zajt üt; tudva van, hogy e lap, valamint az egész tory sajtó bármely marokkói pontnak elfoglalását Anglia és Franciaország közötti casus belli-nek kurtölgeté. — A Morn. Chronicle szerint Lajos Filep utazásának elhalasztása leginkább ama fájdalmas benyomás következménye, melyet a Timesnek Tanger ostromlása körüli sértő levelei okoztak. Az udvari hírekben leghitelesb Morning Post szerint a francia királyának látogatása hihetőleg egészen elmaradand.

SPANYOLORSZÁG. Madridban aug. 22ig terjedő tudósítások szerint a kabinetben történendő változások, előkészült forradalom, és felfüzdött összeesküvés híre szárnyalt. Aunji bizonyos, hogy aggodalommal tekintnek a jövő elibe. Mondják, hogy a Marokkóval baj ki van egyenlítő 's hogy a zultán mindenben megegyezett, és minden europai

hatalmassággal baráti lábra akar állni, csak Franciaországgal nem.

Egyesületi közlések.

Magyar kereskedelmi társaság. Miután a társaság részvényesei befizetések első részletet már jobban beadak, az igazgató választmány is kötelesegenek tartja a társasági munkalakat haladéktalanul megindítani 's kijelölve azokat, miket hatása első évében eszközlesbe venni kíván, ezennel a legutányosabb 's kölcsönös alkudozás utján megszabandó feltételek mellett a követk. ügyzeményekre ajánljok: 1) Kész eladás vegélt bizományba vagy csak letározasul hysr vagy gyari arukat atveni. 's ezekre kivált pedig gyapjura az alapszabalyok értelmében előlegezni. — 2) Szivesen fogad bel- 's külföldi rendeleményzők számára minden bizományt aruk vasarására. — 3) Elvállal az országban 's külföldre mindennemű nagyszerű szállítványozást

(Speditio). — 4) Nehogy a más ügyzeményekbe talán rögtön be nem fektethetett penzeket heverőben hagyini kenyszeruljon, sőt miszerint összegeit folytonosan haszonhajtó forgásban 's mégis mindigleni rendelkezésre készen tarthassa, kész váltókat leszámolni (escomptirozni). — 5) Bel- és külföldnek váltókat es penzeket beszedni, egyszersmind hitel-utalványokat (Credits-Anweisungen) a szokasos feltételek mellett elfogadni. — Kik a társasággal érintkezni kívannak, méltotassanak a társaság irodájában (varoshazter. Almasy-ház) jelentkezni, vagy szandekukat levelben tudatni. — Magyar kereskedelmi társaság igazgató választmányi ülésből.

Gr. Dessewffy Emil vezérlete mellett szerkeszti Szevény József. (Szerkesztőségi szállás urutca Horváthház 450 sz. a. 1. em.)

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

(116) Váltótörvényszéki idézés. (3, 3) Kober Ferdinand, kinek tartózkodási helye nem tudatik, az ellene Kopesik Mária által százhusz p. ft iránt támasztott ügy tárgyalása végett f. évi szeptember 25dik napján reggeli 9 órakor e' kir. Vtszék előtt jelenjen meg; személyes, vagy ügyvéde általi meg nem jelenése esetére Szentiványi László váltóügyvéd gondnokul kinevezetvén. Eperjesi k. Váltótörvényszék 1844. augusztus 26kán.

Kötelezvények megsemmisítése.

(14) 24636. Komárom vármegye jelentése szerint, Janicsár Miklós szenedőleg, Egyed Ignácot pedig követőleg illető 1000 váltó forintból 1832. évben kiadott, elveszett, 's a követelő telnek elismerése szerint kiűzetett adóselevének kitáblázatása végett megsemmisítésére, folyó évi martius 9től számítandó egy évi határidő tűzetvén ki. Költ Sz. Jakab hó 2dikán 1844. (2, 3) (16) 24643. Szeged városa tanácsának jelentése szerint Varga Rozalia Ujhelyi Ferenczének néhai édes atya Varga Imre ellen Gyorgyevich Abraham és Balogh Erzsébet részére az 1813dik évben betáblázott, már kihuzetett, de kitáblázatás előtt elveszett kötelezvényeknek megsemmisítésére f. évi május 15ö napjától számítandó egy évi 's napi határidő tűzetvén ki. Költ Sz. Jakab hó 2. 1844. (2, 3) (19) 25162. Pest vármegye báró Rudnyánszky Sándornak folyamodása következtében egy 1817. évi augusztus 15kén 558 ft 23król kiadott, és 1820dik évi január 25kén betáblázott, 's a fenemlített folyamodónak atyját báró Rudnyánszky Zsigmondot szenedőleg, Sztankovics Ignácot pedig keresőleg illető kiűzetett, de eltűvedett kötelezvénynek megsemmisítését országszerte kihirdetvén kérév, melly-nél fogva ezen kötelezvénynek megsemmisítése körszerte kihirdetvén kérév, melly is körszerte szokott módon közhírül tétetik. Költ Sz. Jakab hó 2kán 1844. (2, 3) (13) 24620. Vas vármegye, Vidos Lajos táblabíró, 's rohonci uradalmi ügyvédnek folyamodására, Hagen Adolf nyugalmazott katonai főbész által 1818. év kezdetén Tremmel Mária részére 200 váltóftól kiadott, de idő közben elveszett adóselevének, 'a felek kölcsönös kiegyenlítése utáni megsemmisítését országszerte kihirdetvén kérév; melly is körszerte szokott módon közhírül tétetik. Költ Sz. Jakab hó 2kán 1844. (3, 3)

Kiják József elleni csödpér.

(55) Htnap october 15. 16. és 17dik 1844. 29261. Árva vmegyének törvényszéke Kiják József oszadai gyócs kereskedő ellen hitelezőinek megjelensére f. é. october 15. 16. és 17dik napját tűzte ki határidőül, és ideigleni tőmeggondnoknak Lehotzky Antal járásbeli szolgabíró, perügyelőnek pedig Divéký Vendel tisztí ügyészt nevezte. Költ Kis-Asszony hó 6dikán 1844.

Krapf József elleni csödpér.

(47) Htnap sept. 30dik 1844. 28808. Moson vgye törvényszékének jelentése következtében kihirdetett végett ezennel megíratik: hogy Krapf József féltoronyi pékmester hitelezőinek összejuvetelére folyó évi szeptember 30dik napja tűzetvén ki, és ideigleni tőmeggondnokká Molnár Zsigmond járásbeli esküdt, perügyelőnek pedig Molnár Leopold tisztí ügyész nevezetett. Költ Sz. Jakab hó 30dikán 1844.

(22) Özv. Schvarczernő sz. Krebsz Agota ell. csödp. megszüntetése. (1, 3) 22467. Tolna vármegye törvényszékének jelentése szerint szegszárdi özvegy Schvarczernő születtet Krebsz Agota hitelezőivel kiegyezvén, az ellene rendelt csödpér megszüntetett. Ugyanez 1843dik évi augusztus 29kén 31679. sz. alatt kelt közzintzvény folytában kihirdetvén. Költ Sz. Iván hó 18. 1844.

Pichle Salamon elleni csödpér.

(2) Htnap sept. 13dik 1844. 26153. Vas vármegye törvényszékének jelentése szerint Pichle Salamon Körmend mezővárosi izraelita hitelezői csöduletének határnapja folyó évi szeptember 13dikára tűzetvén ki, 's perügyelőnek Sághy Mihály, ideiglenes tőmeggondnoknak pedig Körmendi uradalmi ispán nevezetvén, ugyanez országszerte kihirdetvén. Költ Sz. Jakab hó 17dikén 1844.

(124) Árcsökkentési hirdetmény. (1, 3) Nemes Pest vármegye lovaskatonái és hajdui számára 1844. s. esztendőre kívánató ruházatoknak kiállítására szükséges szabó, gombkötő, himző, szűcs, szűgyártó és csizmadia, továbbá kardcsináló és az udvarháznál előforduló, ugyszintén a világi-tásra kívánató olaj kiszolgáltatása iránt közgyűlési rendelet következtében tartandó árlejtés határideje folyó évi szeptember 29kén d. e. 10 órára tűzetvén ki, azok, kik ezen kiszolgáltatásokban részt venni kívánának, az árlejtésre meghívattak. — Költ Pesten, szeptember 5. 1844. Nagy István, főjegyző.

Hirdetés. (3, 3)

T. ns Beregh vármegyében kebelezett munkácsi és szent-miklósi uradalmak részéről közhírre tétetik: hogy f. évi szeptember 30dik napján Munkácsan az uradalmi főtiszttség cancelláriájában reggeli 9 órakor kezdve, a' fent említett uradalmak erdeiben az idén termelt tölgy- és bikkmakknak haszonvétele nyilvános árverés utján szerződés mellett ki fog béreltetni. — Munkácsan, augusztus hava 24kén 1844. évben.

Gőzhajók Magyar-országban. járása

Pozsonyból Bécsbe indul naponként regg. 6 órakor vissza ugyanazon napon d. u. 4 órakor. Pestről Pozsonyba és Bécsbe mindennap reggeli 7 órakor. Pestről Mohács- és Eszékig minden csütörtökön reggeli 4 órakor. Pestről Zimony- és Drenkováig minden kedden és pénteken reggeli 4 órakor. Pestről Giurgevón és Gallacson által Konstantinápolyig (az oláh részén) szeptember 20kán. Pestről Widdin-, Rustzuk és Gallacson által Konstantinápolyig (a' török részén) sept. 13. és 27kén. A' t. cz. utazók kéretnek, hogy utjegyeket — mellyek ez évben minden elindulásukor érvényesek — még a' hajó elindulása előtti napon méltotassanak váltani, ugyszinté utpogyzászaikat is tértvény mellett a' hivatalban átadni, ellenkező esetben a' keblemetlen következt kiki magának tulajdonit-hatja.

(126) Mérnöki árcsökkentés. (1, 3) Tek. ns Nyitra megyébe kebelezett temetvényi uradalomhoz tartozó 's mintegy 30 ezer holdra terjedő erdőnek felméréstése a' közbirtokosság által elhatározatván; ezen munkára f. é. october 15dik napján a' nevezett megye és uradalom kebelében fekvő Luka helységben árcsökkentés fog tartatni; melly határnapra a' vállalkozni kívánó mérnök urak ezennel meghívattak.

(123) Árcsökkentési hirdetmény. (1, 3) A' nagyméltu magyar kir. udvari kincstárnak 1844. év augusztus 28kán 31109dik szám alatt költ kegyes rendelete következtében a' kir. építési főigazgatóság részéről ezennel közhírre adatik, hogy 1844/5. évben a' budapesti kir. épületeknél előforduló fogyatkozások kijuztatása 's helyrehozása nyilvános árcsökkentés utján azoknak a' mű-mestereknek fog általengedtetni, kik ezen munkáikat legártó-sabbban, és legkisebb árért véghezvinni magokat kötelezendik. Minél fogva mind azon építő mű-mesterek, ugy-mint: kőművesek, kőfaragók, cserepesek, ácsok, asztalosok, lakások, üvegesek, fazekasok, rézművesek, bádgosok, kőtélgyártók, kovácsok, kefékötők, kőmesterek és kárpitosok, kik egy vagy más munkát általvenni szándékoznak, és az alább kitett bánatpénzt, melly az árcsökkentés bevezetével meghatározandó, 's a' keszesség fejében letendő sum-mába foglaltatni fog, az árcsökkentés előtt készpénzben letenni képesek, ezennel azon megjegyzés-sel értesitetnek: hogy a' kir. kincstár biztosítására nézve a' szerződéseknél felsőbb helyi jóváhagyása után, a' fentérintett biztosítási summa akár kamatos státuspapírosok, akár házakra vagy házhelyekre 's egyéb birtokra törvényes időmban szerkezett bizonyítványok által kiserelhetetők. Az illető építő mű-mesterek tehát, az itt levő kir. kamarai épület 2dik emeletében a' számvédei-

tiszttség biztossági szobájában, a' következőzendő napokon reggeli 9 órakori megjelensre ezennel fölszólítattak, ugy-mint:

Árcsökkentés napja.	Építő mesterek.	Bánatpénz pengőben.
1844. év szeptember 23kán.	Kőműves	139
	Kőfaragó	11
	Cserepes	32
	Ács	45
	Asztalos	208
	Lakatos	172
	Üveges	54
Fazekas	89	
1844. év szeptember 24kén.	Rézműves	13
	Bádgos	12
	Kőtélgyártó	3
	Befestő	22
	Kádár	14
	Kerékgyártó	10
	Kovács	22
	Kéfékötő	9
	Kőmester	3
	Kárpitos	10

a' közelebbi föltételek az árcsökkentés napján közönséssé fognak tétetni, mellyek azonban addig is, valamint az előlegesen meghatározott munkabér is, a' rendes hivatalos órákban Budán a' kir. építési főigazgatósági hivatalnál megtekinthetők. Egyszersmind arra figyelmeztetnek az illető mű-mesterek, hogy azon esetben, ha az árcsökkentés által megalapított munkabér az épen említett és előlegesen meghatározottnál alább szállna, későbbi ajánlatok el nem fogadattak. A' kir. magyarországi építő főigazgatóság által. Budán, 1844. évben szeptember 14kén.

Gabonár váltó garasokban.

Tisztabúza	Kétszeres	Rozs	Árpa	Zab	Kukoricza
106-130	70-85	60-68	50-60	45-52	80-94
84	70	48	38	36	60
62	50	—	35	35	50
80-95	48-55	48-52	34-38	32-38	60-65
50-67	35-43	—	35	—	46
62-100	—	44-62	32-40	35-39	56-64
87-97	—	53-58	38-41	35-36	—
65-70	45-50	43-45	30-32	20-23	35-40

Pesti czukorgyár-egyesület. (1, 3)

A' pesti czukorgyár-egyesület kormányzó választmánya által legközelebb hirdett csödpénztárnoki — illetőleg könnyű-vezetői hivatalra, (többrendű tudakozásokra szolgáltatván alkalmat, — ezennel közhírre tétetik: hogy az illető folyamodók mind a' kettős könnyűvezetés, mind pedig a' kereskedői levelezés ismeretében tudományosan képzettek legyenek, annyival is inkább, mert — újabb háttérrel — választás alá csak azok kerülhetnek, kik magukat a' nevezett két tudomány-ágban előlegesen vizsgálat alá is vetendik. Oly ezeknek tehát, kik e' részbeni kéndességgel nem bírnak, a' csödu határideje előtt mindenkor visszaléphetnek 's folyamodványaik az alólírtól visszakövetelhetik. Költ Pesten, sept. 5. 1844. Veréb József, egyesületi titkok.

Hirdetmény. (1, 3)

Alólírtnak finom sütéményi eladóhelye f. é. szeptember 7kén megnyitott; melly dusan felbutorozott boltjába tisztelettel meghívja a' nagydémű közönséget ifjabb Müller J. finom sütő Pesten rózsza-piaczon 's arany szarvasnál.

F a - e l a d á s. (3, 3)

Az örök alapítványi javakhoz tartozó, és t. Esztergom megyébe kebelezett Pilis-Marothi uradalom dunaparton levő lepenzi és marothi falrakokban találtató ölfák nevezetesen: 557 öl cserfa, — 433 öl bükk, — 774 öl tölgy, — 83 öl gömbölyű tölgy, — és 53 öl tőkefa folyó évi szeptember 13kán Marothon a' tisztartói lakban tartandó nyilvános árverés eladatni fog. — A' venni szándékozők ezennel meghívattak

Státuspapírosok és részvények arkelete Bécs, sept. 5kén 5 pcent. státusköt. 110³/₄ ft. p. 4 pcent. st. köt. 100³/₄ a. 3 pcent. st. köt. — 1834ki státuskötés. (500 ft.) 755; — 1839ki (250 ft.) — ft. — 1839ki (50 ft.) — ft. — Bankrészvények darabja — Pesti középponti vasut (100 ft.). 107¹/₂ Nagyszombati (100 ft.) 71; — Pesti lánchíd-részvény (100 ft.) —. — Gőzhajó-részv. (500 ft.) 547¹/₂. Esterházy-sorsjegye 57 ft. p. phen. Dunavizáltás. Budán sept. 6kán 8 ór. regg. 9' 3' 3'' 0 fölből.

Tulajdonos: Borsos Márton. Nyomatja Landerer és Heckenast Pesten.